

Sáttmálin um Svalbardrækjurnar!

Størsti kleyvarskapur í føroyskari søgu

— At vit yvirhøvur hata latið norðmenn avgera, hvussu nógv føroysk fiskiskip skulu fiska rækjur við Svalbard, er helst størsti kleyvarskapur í føroyskari søgu, sigur Trygvi Laksáfoss reiðari á Karinu, ið var eitt av fyrstu skipunum at finna rækjur á djúpum vatni kring Svalbard.

Trygvi Laksáfoss heldur, at tað kann als ikki vera talan um at lata øðrum enn verandi rækjuskipum loyvi at fiska við Svalbard, um hesin »katastrofali« sáttmálin verður endurnýggjaður. Sáttmálin gevur enn ikki ráðarum fyrri verandi flota, sum nú verður nútímansgjörður.

Hann heldur, at vit eiga at umhugsast móguleikan at siga upp noregssáttmálan og heldur fáa í lag samarbeiði við grønlendingar. Tá kunnu vit senda øll tey skip til Svalbard sum okkum listir.

Sosialurin hevur tosað við Trygva Laksáfoss um hesar og aðrar spurningar.

— Eg haldi, at tað er ein skandala, um nú onnur skip skulu leggjast á tað, sum vit rækjubátar hava funnið fram til.

Tað er Trygvi Laksáfoss, reiðari á rækjubátinum, Karinu, sum sigur hetta í eini viðmerking til úttalislínini hjá Jens Eli Ellefsen í Sosialinum um ynskið hjá Giljanesi at sleppa at fiska rækjur við Svalbard.

Trygvi Laksáfoss heldur, at nú landsstýrið er gingið við til at skerja talið á føroyskum rækjubátum við Svalbard, so er ikki pláss fyrri fleiri skipum enn teimum, sum longu eru.

Skulu onnur skip koma upp í part, so má landsstýrið broyta avtaluna og bera so í bandi, at munandi fleiri skip sleppa at fiska rækjur við Svalbard samstundis.

»Desperat« roynd

Trygvi Laksáfoss: — Tá eingin vón var hjá rækjur-

skipum longu at klára seg, gjørdur vit ta »desperatu« roynd at fara upp til Svalbard. Vit fingi ikki trygd frá nøkrum fyrri nakað. Alt var fyrri egnarokning, og tað visti seg eisini at eydnast.

Tá var tað, at restin av rækjuskipunum fekk nýggjar vónir aftur.

Trygvi Laksáfoss kann tó ikki lata vera við at vísa á tann stóra kleyvarskapin, sum landsstýrið gjørdi seg sikan í við sáttmálanum við norðmenn.

— Tað var ein »katastrofa«, sum hendi, men at landsstýrið nú móguliga skal fara at gera hesa katastrofu ómøguliga fyrri tey rækjuskip, sum hava funnið sær eitt livibreyð, haldi eg er niðanfyrri allan kritik.

— Tá hevði verið nógv betri, um allir landsstýrismenn og teirra fylgismenn í tinginum løgdu frá sær.

Karina nútímansgerast

— Hvussu hevur gingist hjá Karinu!

Vit hava klárað okkum væl. Vit ætla nú at nútímansgera og leingja skipið. Høvuðsmotorurin, ródur, sentralgear og pumpur til spólini skulu skiftast út, aksulgenerator skal setast á frammanfyrri, nýtt frystari uppá 40 tons skal setast upp, nýggj verksmíðja, stabiliserings-tangi o.a. Troldekkioð skal riggast til, soleiðis at tað verða tveir sjálfstøðugir trolbanar.

Alt hetta arbeiðið skal gerast í Noregi.

Umbyggingin fer at taka goðar triggjar mánaðir og fer at kosta einar 30 mill. kr. Karina, sum í dag kostar 275 tons, fer tá at lasta millum 400 og 450 tons.

Trygvi Laksáfoss sigur víðari, at við verandi rækjufloata, sum er og verður nútímansgjörður, so eigur landsstýrið í minsta lagi at krevja 7 rækjuloyvi til teir verandi 9 bátarnar, fyrri at teir bátarnir yvirhøvur skulu klár seg og soleiðis, at ikki eisini rækjuskipini skulu til landskassan.

Fleiri loyvi

— Heldur tú ikki, at landsstýrið eigur at tryggja enn fleiri skipum loyvi og t.d. eisini Giljanesi og Reynsa-tindi?

— Vit hava einki ímóti at fleiri føroysk skip fiska rækjur við Svalbard. Men so mugu fleiri loyvi gerast.

— Eg dugi ikki at skilja, at landsstýrið fyrst gevur loyvi til at innflyta bátar til heilt onnur endamál og

so nú ætla at lata hesar bátar fiska av tí, sum vit hava funnið fram til — nevniliga rækjurnar við Svalbard.

— So kann ein spyrja, hvi hesi skip ikki fara til Canada ella Grønlands at biðja um loyvi. Vit fóru til Grønlands í síni tíð, bæði í 1978, 1979 og -80 og skaffaðu okkum sjálvum loyvi, meðan teir nú liggja bundnir við bryggju og ganga og renna landsstýrismenninar niður í Tinganesi. Tað er jú lætt nokk. Hvi fara teir ikki út at fiska kongafisk ella tosk osfr.

Eg skilji ikki menninar øðrvísi, enn at teir eru úti eftir at kráma tann bitan, sum vit hava, til sín sjálvs, uttan at teir hava gjørt nakra roynd yvirhøvur. Teir hava jú livað uppá landskassan, siðani teir byrjaðu.

Kleyvarskapur

— Hvat vil tú mæla landsstýrinum til, nú teir fara at samráðast við norðmenn?

— Fyrst og fremst at verandi skip fáa loyvi at fiska víðari, ti tey liggja ikki nøkrum til byrðu. Vit hava klárað okkum sjálvar og ætla tað eisini frammyr. Bara teir kunnu halda fingranar burtur og lata okkum arbeiða í friði.

Vit gjalda í dýrum dómum fyrri toskin vit fiska við Noreg og nú eisini fyrri rækjurnar við Svalbard. Tað áttu vit als ikki, ti tað er nakað vit sjálvir hava funnið fram til. Tað er størsti kleyvarskapur, sum nakrantíð er framdur í føroyska samfelagnum, at vit nú skulu geva okkum undir norðmenn.

— Norðmenn kenna als einki til tey okini, har vit fiska.

28 mill. kr.

— Tað visir seg at vera nokk til av rækjum!

— Tað haldi eg. Vit hav fiskað 1400 tons við Svalbard seinasta árið til eitt virði, sum liggur uppá 20 kr. fyrri kilo í meðal. Hetta hevur eitt samlað virði uppá 28 mill. kr. Mann-ingarparturin man liggja upp ímóti 400.000 kr.

— Hvussu er støddin á rækjunum?

— Millum helvt og 2/3 eru stórar rækjur.

Trygvi Laksáfoss sigur, at teir við umbyggingini av Karinu fara at leggja størri dent á at selja til Japan. Tá fara teir at fáa munandi meira burtur úr.

Karina hevur hesi bæði seinastu tvey árin bert

Trygvi Laksáfoss

Laksáfoss, at tað kann ikki vera rætt at lata norðmenn fáa tann trumf uppá hondina framhaldandi at skula avgera, hvar vit skulu fiska.

— Og nú hoyra vit um, hvussu russar og norðmenn vilja byta okini í Barentshavinum sínámillum. Eg haldi ikki, tað kann vera rætt at lata »lúrnir« hjá norðmonnum og russum avgera, hvat okkara landsstýrið skal gera. Longu niður kann ein ikki koma.

Norðmenn økja veiðuna

— Men um vit nú lata noregssáttmálan fara og senda fleir skip til Svalbard, kunnu norðmenn tá ikki steðga okkum við at siga, at stovnurin tolr ikki størri trýst?

— Tá mugu norðmenn so skerja seg sjálvur eisini, og tað er tað einki, sum bendir á í dag. Tvørturímóti. Teir fara í ár at fiska eini 70.000 tons av rækjum í Barentshavinum ímóti 40.000 í 1982.

— Men hava norðmenn ikki gjørt kanningar av økjum, har vit fiska rækjur og munnu teir ikki fara at siga, at nú má veiðin ikki økjast meira?

— Norðmenn kenna als einki til tey okini, har vit fiska.

28 mill. kr.

— Tað visir seg at vera nokk til av rækjum!

— Tað haldi eg. Vit hav fiskað 1400 tons við Svalbard seinasta árið til eitt virði, sum liggur uppá 20 kr. fyrri kilo í meðal. Hetta hevur eitt samlað virði uppá 28 mill. kr. Mann-ingarparturin man liggja upp ímóti 400.000 kr.

— Hvussu er støddin á rækjunum?

— Millum helvt og 2/3 eru stórar rækjur.

Trygvi Laksáfoss sigur, at teir við umbyggingini av Karinu fara at leggja størri dent á at selja til Japan. Tá fara teir at fáa munandi meira burtur úr.

Karina hevur hesi bæði seinastu tvey árin bert

satsað uppá Svalbard, og tað hevur sum sagt vist seg at bera væl til, leggur Trygvi Laksáfoss aftrat.

— Hvat vil tú siga við norðmenn, um teir nú siga, at vit hava ikki fyrri neyðini at hava fleiri enn fimm skip, ti í ár hava bert 3 skip fiskað í meðal!

— Tað kemst av tí, at flotin er undir nátturligari útbýgging. At satsaðu uppá Svalbard, og tað visti seg at bera til. Men samstundis sóu vit, at fleiri av skipunum vóru ikki eignað til hesa veiðuna. Ti verða tey umbygd.

— Hvat veist tú um útbýggingina av norska rækjufloatum?

— Tað eg veit, so hava teir umbygt ein tann størsta verksmiðjútrolaran teir eiga. Tað er Nord Star. So hava teir keypt ein annan bát úr Onglandi í Summar, sum verður umbygdur nú.

Norðmenn brúka annars tann framgangshátt, at smærri rækjuskip verða lögð, soleiðis at stórr skip fáa teirra fiskiloyvi. Tvs. hava teir ein bát uppá t.d. 150 tons við konsessión, so leggja teir tann bátin og keypa ein stórri bát og flyta konsessiónina til tann stórri bátin.

Tvs. at vit kundu t.d. lagt ein bát sum Vesturland og latið Reynsa-tindi ella Giljanesi loyvi istaðin.

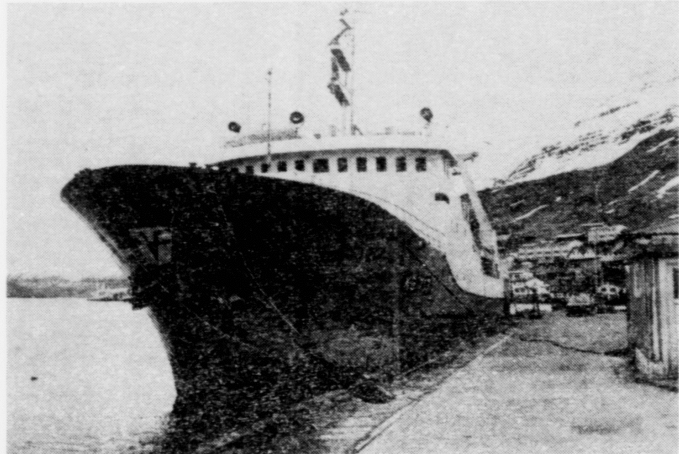
— Uttan íva.

Norðmenn kunnu yvir fyrri okkum siga, at teir hava ikki givið nýggjar konsessiónir. Tað teir gera er at flyta konsessiónir frá einum minni til eitt stórri skip.

Óftani úr skipum uppá 100 tons til skip uppá 1000 tons.

— Men at enda Trygvi Laksáfoss, tá vit nú ikki hava fiskað við meira enn trimum skipum í ár og Giljanesi søkti um loyvi at sleppa at fiska við Svalbard, átti hann tá ikki at fingið eitt tiliki loyvi?

— Um ikki skipið hevði verið til nakran ampa fyrri onnur skip, so var einki skeivt í at lata Giljanesi fara til Svalbard. Vit hava einki ímóti at lata nakað, so leingi tað ikki skaðar okkum.

Karina nútímansgerast fyrri 30 mill. kr.